

Veterinär

NR 7/2019 Årgång 11 • veterinarmagazinet.se

Magazinet

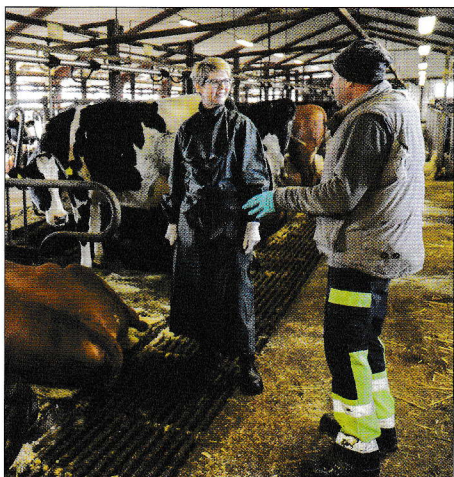

**Ylva Persson:
Brinner för
juverhälsa**

**Distriktsveterinären
Kristina Olsson
flyttade från
Kalix till Öland**

**Trendspaning:
Drastiska åtgärder när
svinpesten sprider sig i Belgien**

**Probiotika för hund och häst
Inte vilken bakterie som helst**

I detta nummer

- 3** Hur har du det på jobbet, Birgitta Sjölin?
- 6** Så gör jag: Utredningssystemet POMR ovärderligt vid komplicerade fall
- 10** Statsveterinären Ylva Persson: Brinner för juverhälsa
- 15** Distriktsveterinärerna Öland har öppnat
- 18** Probiotika för hund och häst
- 22** Afrikansk svinpest sprider sig i Vallonien
- 24** Nytt om namn special: Evidensia Djursjukhuset Göteborg
- 28** Nytt om namn

Omslagsfoto: **Suzanne Fredriksson**

Kittlar dödsskönt i kistan

Jag gjorde en intervju med veterinären Marie Ålund och hennes kompanjon, mikrobiologen Clas Lönner härförleden. Den handlar om mikrobiotan i magen, något som intresserat humansidan ett tag och som nu når djuren.

När jag talade med de båda forskarna kom jag att tänka på en storpudel jag känner vid namn Freddie. Hans matte och jag brukar gå på gemensamma morgonpromenader. Då går min egen västgötaspets Öhman lös, eftersom han på vallhundars vis håller sig nära mina hälar. Freddie har däremot så mycket jakt i sig att han måste gå i koppel. Därmed hindras han från det mesta som är Öhman förunnat: Gräva i jorden och kaka hjorttryffel, dofta på andra hundars högar, tugga ett och annat grässtrå, dricka dygt vatten och vad nu mer hundar har för sig.

Öhman har vid fyllda 7,5 år aldrig haft diarré, även om han ibland kräks upp gräs och annat äckligt jag aldrig tittar närmare på. Freddie har lidit av regelbundna kräkningar och diarréer i större delen av sitt fyraåriga liv. Han går på regelbundna veterinärkontroller och har fått diagnosen kronisk magkatarr. Kanske har han ständigt ont i magen.

Marie Ålund skingrade en del av min okunskap runt hundars magar. Glad i hågen ringde jag Freddie's matte och förkunnade det som jag trodde förlösande ordet: Probiotika! Men matte var inte imponerad. Freddie har redan fått probiotika i ett par år. Så det så.

Hur funkar det för honom då?

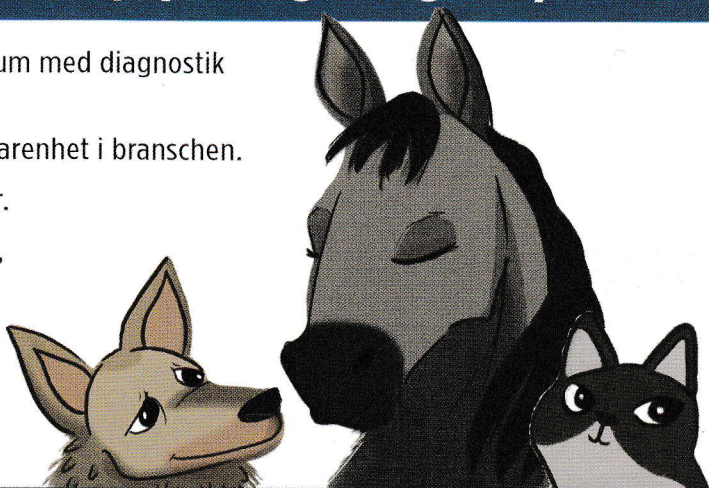
Undrade jag. Jo, bra! blev svaret. Men så vitt jag vet är Freddie fortfarande sjuk. Och det finns en förklaring till det också. På sidorna 18-21 i denna tidning.

INGRID KINDAHL
ingrid.kindahl@veterinarmagazinet.se

Snabba och tillförlitliga provsvar med hjälp av högklassig analysteknik

- Veterinärmedicinskt klinisk kemiskt laboratorium med diagnostik för smådjur och stordjur.
- Flexibel samarbetspartner med över 30 års erfarenhet i branschen.
- Omfattande analyspaket till fördelaktiga priser.
- Flertalet specialanalyser, Borrelia IgG Line blot, ACTH, Insulin med mera.

CaniLab-EquiLab

adress: Box 7065, 300 07 Halmstad tel: 035-22 81 40 e-mail: info@canilab.se hemsida: www.canilab.se

Bakterier av rätta stammen gör jobbet i magen

TEXT: INGRID KINDAHL FOTO: PRIVAT

Veterinären Marie Ålund och forskaren Clas Lönner utvecklar probiotika för hund och häst.

Probiotika är på modet, och inte bara för människor. Men vetenskapen kring de goda bakterierna är ung och nya rön kommer hela tiden. Bland entusiasterna finns forskaren Clas Lönner och veterinären Marie Ålund, som har lanserat probiotikaprodukter för hund och häst.

Under de första månaderna har försäljningen gått över förväntan, och återkopplingen från djurägarna är övervägande positiv. Många har börjat ge sina hundar probiotika för att komma till rätta med olika mag-tarmproblem, men har märkt att den samtidigt har haft positiv inverkan på hundens päls- och klokvalitet.

– Det är vi inte direkt överraskade över, men att effekten skulle vara så pass stor är ändå förvånande, säger Clas Lönner.

Han är tekniker i mikrobiologi och en av dem som ligger bakom Proviva, drycken med laktobaciller för människor. Genom sin utveckling av bakterier för bagerier har han också blivit känd som "Doktor Surdeg". Ett stort intresse för djur (han äger ett tiotal hästar och en västgötaspets) gjorde att han ville börja utveckla probiotikaprodukter även för dem. Ett möte med Marie Ålund ledde till ett nära samarbete dem emellan. Nu har de båda lanserat OnlyGoodDog för hund, OnlyGoodHorse för häst och senare kommer även OnlyGoodCat.

Marie Ålund har ägnat en stor del av sin karriär åt läkemedelsindustrin och framför allt Ceva. Sedan några år är hon tillbaka bland patienterna på egna kliniken CoM i skånska Saxtorp. Samtidigt bedriver hon alltså forskning och produktutveckling tillsammans med Clas Lönner inom ramen för bolaget Animal Probiotics på forskningsbyn Ideon i Lund.

Balans mellan bakterierna behövs

Vad är det då de har kommit fram till i sin forskning? Det vetenskapliga intresset har vuxit enormt de senaste 10–12 åren, en period så kort att den knappt kan mätas i de här sammanhangen. Det har länge funnits en klarhet om att det behövs en balans mellan "goda" och "dåliga" bakterier i

"Det räcker inte att man har rätt bakterieart. Det måste vara rätt stam av rätt bakterieart för att den verkligen ska fästa på tarmslemhinnan och etablera sig i tarmen."

mag-tarmkanalen hos både människor och djur. Exempelvis beror många problem hos hund på ett underskott av mjölksyra-bakterier. Det finns gott om produkter på marknaden som innehåller levande bakterier och många hundägare har provat – med varierande resultat.

– Det räcker inte att man har rätt bakterieart. Det måste vara rätt stam av rätt bakterieart för att den verkligen ska fästa på tarmslemhinnan och etablera sig i tarmen. Detta är en viktig egenskap och det är det som ligger bakom den positiva feedback som vi får nu, säger Clas Lönner.

Olika egenskaper

När man läser studier om probiotika är det viktigt att titta på vilken bakteriestam som studerats. Bakteriestammarnas egenskaper är olika. Exempelvis är det stora skillnader på hur de kan fästa in till tarmslemhinnan, hur mycket mjölksyra och andra föreningar de producerar och så vidare. Bakterierna måste också förpackas på ett sådant sätt att bakteriehalten är tillräckligt hög när produkten väl används. Bristen på kunskap (även hos vissa tillverkare) kan ligga bakom den skepsis som både Clas Lönner och Marie Ålund ibland möter hos veterinärer.

– Men nu märker vi en förändring. I början har vi mest vänt oss direkt till hundägare i vår marknadsföring, men nu har flera kliniker och DV-stationer tagit in och börjat rekommendera våra produkter. Många veterinärer har egna goda erfarenheter av produkterna, säger Marie Ålund.

För att vidareutveckla och förbättra sina produkter håller Clas Lönner och Marie Ålund tät kontakt med sina kunder. En del hundägare har uppmanats att föra dagbok med aktuella parametrar som hur hundens aptit, avföring, päls och beteende påverkas.

– På humansidan finns studier som visar att tarmmikrobiotan

kan påverka exempelvis psoriasis. På islandshäst har vi sett en positiv effekt på sommareksem. Så vi hade en känsla av att något gott kunde visa sig även på hund, säger Clas Lönner.

– Vi vill samla kunskaper om tarmens betydelse för huden och diskuterar att lägga en studie på hud i stället för mage och tarm. Det är ju när forskningen går framåt som vi får mer kunskap om mekanismerna bakom mikrobiotans funktion, säger Marie Ålund.

Varje djurslag kräver sin stam

Clas och Marie anser att det är en fördel att välja en bakteriestam som kommer från det djurslag som den ska användas till. Det beror på att bakterierna anpassar sig till sin miljö och utvecklar olika egenskaper för att hävda sig i konkurrensen med övriga mikroorganismer. När en bakteriestam selekterats fram, genomför Animal Probiotics etableringsstudier för att säkerställa att den bakterie man valt verkligen etablerar sig och finns i tillräckliga nivåer i träckprov. Därefter måste man vid tillverkningen vara mycket noga med att bakterierna inte tappar de egenskaper man eftersöker, och Animal Probiotics har därför utvecklat en labbmetod för att säkerställa det efter varje produktionstillfälle.

– För mig var det verkligen en ögonöppnare att man måste gå ner på bakteriestamnivå och inte kan köpa vilken produkt som helst i hälsokosten och tro att man får effekt. Det var därför jag valde att börja samarbeta med Clas, säger Marie Ålund.

De bakteriestammar de får fram anges på förpackningarna samt skickas till en bakteriebank i Tyskland, där de lagras och får ett så kallat DSM-nummer.

Varför behöver hundar och hästar egentligen probiotika? Liksom för människa beror det på livsstil och miljö.

– Fodret är mer sterilt och många hundar får inte längre

SEDECAL
NOVET DR-F

Mediel representerar Sedecal

Europas ledande tillverkare av röntgenutrustning för veterinärbruk. Utrustningens enkla handhavande och höga bildkvalitet säkrar diagnostiken vid röntgen av smådjur och minskar risken för omtag.

När insidan räknas
mediel.se

MEDIEL

matrester eller hemlagad mat. Stadshundar är ofta stressade, går i koppel på asfalt, utsätts för ökat antibiotiketryck och går miste om möjligheten att springa fritt i skogen. Men det är individuellt. Alla hundar behöver inte tillförsel av probiotika, säger Marie Ålund.

Även hästar får numera bakteriefattigare foder än förr. Den gamla våtensilagen innehöll fler mjölksyrabakterier än dagens hösilage. Clas Lönner berättar om en häst som ständigt drogs till gödselhögen på väg till hagen, men som slutade med det när den fått företagets probiotikaprodukt för häst.

– När det gäller häst finns också en ekonomisk aspekt.

Hästen är grovtarmsjäsare och därmed beroende av att en enorm bakterieflora bryter ner stora mängder cellulosa. Med rätt bakterieflora tar hästen upp mer näring ur samma mängd foder, säger Marie Ålund.

Träckprov måste skickas utomlands

Ett problem är att man måste skicka träckprov till USA eller Storbritannien, för att få en analys av mikrobiotan. Analysen ger en indikation om hur gynnsam sammansättning mikrobiotan har hos den aktuella individen, och enligt Marie Ålund finns inget labb i Sverige som har den tjänsten i dag.

– Det finns företag i Sverige som gör detta på humansidan, och det skulle vara intressant att utveckla det även för djursidan, säger hon.

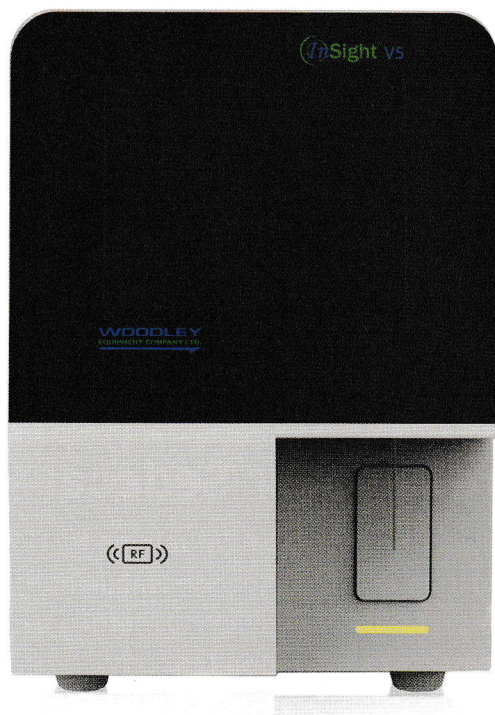
Där hon finner det lämpligt föreslår hon själv probiotika till sina patienter. Produkten klassificeras som kompletteringsfoder och går under Jordbruksverkets regelverk. Som Marie Ålund påpekar – själva produkten gör inte jobbet, utan bakterien ska etablera sig och producera mjölksyra och skapa goda förhållanden

"Vi vill förstås att våra produkter ska användas mer och mer, men viktigt är också att få våra studier på plats och full kvalitetskontroll."

för den enskilda individens goda bakterier. De flesta veterinärer har förstått att mikrobiota på hud och i tarmen är viktigt, men kunskapen om probiotikans olika egenskaper är varierande. Man kan ju till exempel inte som på läkemedelssidan byta ut ett probiotiskt preparat mot generika och få samma egenskaper om de inte innehåller exakt samma bakteriestam.

– Vi vill förstås att våra produkter ska användas mer och mer, men viktigt är också att få våra studier på plats och full kvalitetskontroll. Det har jag med mig från läkemedelsindustrin – varje batch ska kontrolleras så att den har de rätta egenskaperna, säger Marie Ålund.

Nu jobbar Clas Lönner och Marie Ålund på att ta fram en probiotikaprodukt för katt. Längre fram hoppas de kunna komma ut med flera bakteriestammar som kan ha specifika egenskaper, till exempel stimulera immunförsvaret eller snabbt stoppa akut diarré. Eller att kombinera olika bakteriestammar med olika typer prebiotika för att få en boosteffekt. I dag används enbart betaglukaner. Men det ligger som sagt i framtiden. ■

Detta är ingen kaffemaskin

Insight V5 Hematologi

Det första i en helt ny serie av instrument.

Enkel att sköta, helt automatiserad analysprocess

"Sann" 5-parts differentialräkning med laser

23 hematologiska parametrar

Kan integreras i klinikens journalsystem

Ett mycket bra pris-/prestandaförhållande

